

Michel Brûlé

Băiatul care voia să doarmă

Traducere din franceză de Lucian ZUP

CARTIER

CARTIER®

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.

Tel./fax: 24 05 87, tel.: 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md

Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.

Tel./fax: 210 80 51. E-mail: codexcartier@go.ro

Difuzare:

București: Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2.

Tel./fax: 210 80 51. E-mail: codexcartier@go.ro

Chișinău: bd. Mircea cel Bătrân, nr. 9, sectorul Ciocana. Tel.: 34 64 61.

Cărțile CARTIER pot fi procurate în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.

LIBRĂRIILE CARTIER

Casa Cărții Ciocana, bd. Mircea cel Bătrân, nr. 9, Chișinău. Tel.: 34 64 61.

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel./fax: 24 10 00.

Colecția Verde este coordonată de Victoria Dumitrașcu

Editor: Gheorghe Erizanu

Lector: Inga Druță

Coperta: Vitalie Coroban

Design: Valentina Ciobanu

Tehnoredactare: Valentina Ciobanu

Prepress: Editura Cartier

Tipar: Combinatul Poligrafic (nr. 52 178)

Michel Brûlé

L'ENFANT QUI VOULAIT DORMIR

© Les Éditions des Intouchables, 2005.

Michel Brûlé

BĂIATUL CARE VOIA SĂ DOARMĂ

Ediția I, octombrie 2005

© Cartier, 2005, pentru prezenta versiune românească.

Această ediție a apărut în 2005 la Editura Cartier. Toate drepturile rezervate.

Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Brûlé, Michel

Băiatul care voia să doarmă / Michel Brûlé; trad. : Lucian Zup; cop. : Vitalie Coroban. — Ch. :

Cartier, 2005 (Combinatul Poligr.). — 104 pag. — (Colecția Verde /coord. : Victoria Dumitrașcu).

Titlu original (în franceză): L'ENFANT QUI VOULAIT DORMIR.

ISBN 9975-79-365-7

1500 ex.

CZU 821.133.1(71)-34-93

B 85

ISBN 9975-79-365-7

1

— Îmi plac mult poveștile. Hai, micuțule, spune-mi povestea ta.

*

M-am născut la Rio de Janeiro într-un cartier sărac care se numește Vidigal, chiar lângă plaja Leblon, unde se înalță hotelul Sheraton. Pe plajă, nisipul e mai alb decât albul. Nu ca mine. Oamenii sunt exemplari, bine îmbrăcați și, mai ales, mândri. În veșmintele lor impecabile, dau impresia că ar lua parte la o nuntă. Ca și cum ar avea o aură în jurul lor. Soarele strălucește din ei. Și mașinile lor sunt sclipitoare. Automobilul e simbolul succesului. Ayrton Senna conducea o mașină de Formula 1. Era un erou. Sunt sigur că mii de brazilieni și-ar fi dat viața pentru el. Moartea sa la Grand Prix-ul din Saint-Marin în 1994 a lăsat cu adevărat un mare gol.

Pe cealaltă parte a plajei, în favelă, totul e sumbru și distrus. Aici, oamenii sunt cenușii și sărăcia lor e de abanos, cum spunea mama. Bicicletele sunt ruginite și rupte, aproape scoase din uz. De parcă dracul și-ar fi vârât codița. La Rio, oraș minunat – *cidade maravilhosa*, cum se vrea a se spune – abundența și lipsurile conviețuiesc. La Rio am înțeles că nu-i adevărat că soarele strălucește pentru toată lumea. În orice caz, nu în același fel. Dacă ești bogat, soarele îți învăluie sufletul, îți dezmiardă corpul și te binedispune ca și cum cineva ți-ar mângâia fruntea cu un sărut afectuos. Însă dacă ești sărac și-ți ghiorăie mațele, soarele e cumplit. Îți arde pielea, te ametește și te usucă. Te înnebunește. O știi foarte bine.

Sufeream rareori de foame înainte, căci mama veghea asupra mea. Era o femeie curajoasă. Lucra pentru cei bogați pentru a ne putea întreține. Nu mâncam de prea multe ori carne, dar întotdeauna se găsea măcar ceva orez pe masă. Câteodată împărțeam puținul ce-l aveam cu vecini încă și mai năpăstuiți decât noi. După puțin timp ne întorceau serviciul. Alții uitau și asta o înfuria pe mama, însă nu se lăsa. Spunea mereu că în viață trebuie să dăruiești și că generozitatea noastră va fi răsplătită însutit.

Am petrecut multe clipe de bucurie cu mama. Deseori ea cânta cu entuziasm, cu o voce puternică și precisă, iar cântecele ei îmi pătrundeau la inimă. Când se apropia carnavalul, patronii mamei îi dădeau bani pentru sărbătoare. În timpul carnavalului nu există nici bogați, nici săraci. Toată lumea sărbătorește la unison. Femei frumoase în costume strălucitoare merg pe stradă în grupuri, pe jos sau în caruri alegorice, sub focurile de artificii. Și apoi, e muzica și dansul. E așa de frumos să te uiți cum dansează oamenii. Pare că toată lumea e fericită. Și mie îmi place să dansez. S-ar putea spune că dansul suflă lacrimile ochilor mei. Pe timp de carnaval, rostesc o formulă magică și devin Jean-care-râde: “Samba! Samba! Și hop, dansul fie veșnic, sărbătoarea să n-aibă niciodată sfârșit, niciodată. Samba! Samba!”

Și apoi s-a abătut blestemul asupra mea și-a mamei. Aveam doisprezece ani. Într-o noapte, casa noastră de carton s-a prăbușit sub o puternică aversă. Mama era de neconsolat. Plângea în ploaie privind casa, cu brațele încrucișate, în timp ce vecinii voiau să știe dacă eram teferi. Pesemne, nicio locuință n-ar fi fost destul de impermeabilă ca să reziste la lacrimile ei. Un adevărat potop! A murit la vecini, puțin timp după catastrofă. Doamna

Peres, suflet mare, o femeie cam la vreo cincizeci de ani, cu un aer trist, dar cu inimă generoasă, mă anunță cu un tremolo în voce că poate pneumonia e de vină. Trebuie să știe ce-mi rezervă viitorul, căci nu încetează să-mi repete numele înălțând brațele spre cer. Totuși, mama a văzut și altele. Malaria, de exemplu, a atins-o destul de rău, însă a supraviețuit. Îmi voi aminti mereu că mama a murit la 38 de ani. Toată viața s-a luptat. Apoi, când casa s-a prăbușit și am văzut-o pe această femeie puternică plângând în ploaie, am știut că s-a prăbușit și puțină speranță ce-i rămăsese. Mama nu mai avea forța de-a o lua de la capăt. Într-o zi, în timpul bolii, mi-a șoptit la ureche: “Nino, ai doisprezece ani, ești mare de-acum”. Am privit-o cu multă tandrețe și am știut că s-a sfârșit. Mama își spusese că putea pleca liniștită către o lume mai bună. Există oameni care visează toată viața să aibă o casă. Mama a murit pentru că și-a pierdut adăpostul de hârtie.

Printre dărâmături, am recuperat ceea ce fusese un perete din casa mea. Mi-am spus că această bucată de carton îmi va fi casă și pat.

După moartea mamei, favela mi-a devenit de-a dreptul ostilă. Când ești băiat, pentru a fi respectat trebuie să fii caid. Sunt drogurile, furturile, crimele. Trebuie s-o faci pe durul. Iar eu nu sunt prea pu-

ternic. N-am învățat niciodată să mă bat. În orice caz, nu-mi stă în fire. Mama întotdeauna mi-a purtat de grijă. Azi mă găsesc fără resurse. Pe tata nu l-am cunoscut niciodată. Într-o zi, un băiat de la școală mi-a povestit într-o pauză că tata fusese asasinat în ajun. Nu l-am crezut niciodată cu adevărat, însă nu i-am spus mamei. În rarele momente când am îndrăznit să-i pun întrebări pe această temă, mama devenea tăcută și rece. Dacă tata s-ar fi ocupat de mine, m-ar fi învățat cu siguranță să mă bat. Poate și să ucid. Mama mi-a arătat totuși bunătatea care a rămas mereu în inima mea.

Doar o singură dată mama mi-a vorbit de tata. A făcut-o fără să-și dea seama. O întrebases cum de avea tenul mult mai închis decât al meu. Cred că aveam șapte sau opt ani.

— Pentru că tu ești o cafea cu lapte. Mama, cafeaua și tata, laptele.

Surâdea cu frumoșii ei dinți albi. Albi ca laptele.

— Cine-i tata? am întrebat.

Această întrebare stânjenitoare nu i-a șters surâsul și s-a mulțumit să nu-mi răspundă.

Cartierul sărac e un ghetou. O lume a exclușilor. Am fost înlăturat din favelă. Exclus al exclușilor. Nu-mi rămâne decât strada. M-am consolată cu ideea că nu sunt singurul în situația asta. Și altora

li s-a întâmplat înaintea mea și încă sunt aici, mereu vii.

Plec ca un melc. Port pe umeri acoperișul de carton. Îmi părăsesc satul fără regrete. Nu las în urmă decât amintiri. Nu mai rămâne nimic sub ruine. Totul a fost luat. Chiar și ursul meu de pluș decapitat. Singurul meu urs de pluș. Lui îi făceam confesiuni când mama nu voia s-audă nimic sau mă certa. Micul meu urs de pluș, îl voi strânge în brațe și prezența lui îmi va face bine. Azi sunt singur, cu adevărat singur. Nu-i amuzant.

Înainte de-a pleca pentru totdeauna, m-am dus să-mi iau la revedere de la doamna Peres. A întristat-o ideea de-a nu mă mai vedea, dar m-a încurajat să părăsesc favela.

— Uite, Nino, hainele mele sunt uzate peste tot. Trăiesc într-o cocioabă. Aici, ducem o existență de mizerie. N-ar putea fi mai rău. Du-te, Nino. Te cunosc, vei avea forța și bunătatea să pleci.

Biata doamnă Peres are ochii teribil de încercănați și e palidă. Are degetele îngălbenite de la tutun și tușește mult. Hainele îi sunt atât de uzate, încât aproape se vede prin ele. De altfel, asta contează mai puțin pentru mine. Păstrez amintiri plăcute acestei femei generoase și ospitaliere. Are televizor și e una din rarele ocazii când am putut

petrece ore bune uitându-mă la micul ecran. Filmul meu preferat e *La deuda interna*. Înainte de a pleca, o sărut pe doamna Peres pe ambii obraji, spunând “Pe curând!”, chiar dacă nu sunt sigur că voi reveni.

De sus, de pe Vidigal, zărisem Rio de la depărtare. În imaginația mea, orașul era minunat, maiestuos, divin, însă nu-l văzusem niciodată de aproape. Puteam în sfârșit să-l ating. Coborând repede colina, trag în plămâni aerul cald. Nu bag în seamă poluarea. Mă simt bine.

Încep să mă plimb pe Leblon, aruncând priviri prietenoase. Oamenii mă fac să înțeleg că nu-i locul meu aici. Apoi traversez Ipanema. Pe plajă, observ alergători, patinatori și cicliști. N-am mai văzut niciodată femei atât de frumoase. Bineînțeles, e și marea asta imensă. Aș vrea să fac o baie, dar mă reține frica. Nu știu să înot. În tot cazul, nu trebuie să întârzii prea mult din drumul meu. Oamenii mă fac să simt că nu sunt bine-venit. Mi-e rușine cu zdrențele de pe mine și nu m-am spălat de câteva zile. De cealaltă parte se înalță bulevardul Vieira-Souto. Profit de spectacol, în ciuda proastei primiri a trecătorilor. Frumoasele mașini mă impresionează mult. Mercedes, Volvo, Citroën. E ca la televizor.

La Arpoador, o iau pe strada Francisco-Octaviano. Într-o curte de școală, copiii joacă fotbal. Trebuie să aibă vârsta mea. Îi invidiez că sunt încă la școală. Eu am fost nevoit să abandonez anul trecut. Mama mi-a spus că învățasem destul ca să mă descurc. N-am protestat. Totuși, asta m-a făcut nefericit. Mama nu știa, dar eram primul din clasă. Scriam și citeam foarte bine. Se spunea că am talent. Nu aveam cărți acasă. Nu cred că mama știa să citească. Nu m-a ajutat niciodată să-mi fac temele. Pentru ea, școala nu era importantă. Nu voiam s-o contrazic. Totuși, îmi plăcea cu adevărat să studiez. Lectura îmi producea multă plăcere. *O mie și una de nopți* era cartea mea preferată.

Pe când îmi urmez drumul, mă revăd cum stau în banca mea din fața clasei și simt cum lacrimile îmi curg pe obraji. Mai mult ca niciodată, îmi dau seama că mi-a plăcut școala cu adevărat. De seori plângeam în curtea școlii. Unii colegi aveau sadica plăcere să mă lovească. Eram calul lor de bătaie. Nu era amuzant. Când mă întorceam în clasă, uitam toate răutățile. Cufundat în lectură, reinventam lumea și propria viață. Cărțile mă făceau să uit și de foame. Ceilalți băieți își băteau joc de mine când mă vedeau citind. Râdeau de mine, spunând că lectura e pentru fete. Zeflemeaua lor

nu mă afecta prea tare. Oamenii care contau mai mult pentru mine erau cei de sex feminin. Prima poziție o ocupa mama, apoi venea la rând învățătoarea. Mama nu știa că avea concurență. Nu voiam s-o fac să sufere. Învățătoarea mea se numea Ana Brenkovic. Îmi spunea mereu că voi ajunge departe în viață. Când am abandonat școala, a venit pe nepusă masă la noi, să se întâlnească cu mama. Cum ar fi putut proceda altfel? N-aveam telefon. Mamei îi sărise țandăra.

— Nu-mi dați sfaturi cum să procedez cu fiul meu!

Ana nu insistă prea mult. Se mulțumi să-mi arunce o privire plină de decepție înainte de a pleca.

— Am început să lucrez la vârsta de doisprezece ani și vezi că m-a ajutat mult. Vei face la fel.

Voiam să-i spun că doream să continui să merg la școală pentru a deveni jurnalist, dar știam că trebuia să tac. M-ar fi acuzat că am nasul prea pe sus. Și apoi, vorbea întotdeauna de rău pe cei care părăsiseră Vidigal-ul și care reușiseră în viață la Rio. În aceste momente, n-o înțelegeam. Ca să spun drept, erau multe lucruri care mă depășeau.

Pe măsură ce mă plimb, descopăr o lume nouă. Sunt un carioca, dar nu cunosc Rio. În jurul meu e plin de clădiri de metal și sticlă. Aproape să te înfricoșezi.